

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **R. F.**, zastoupený advokátkou JUDr. Michaelou Pretschovou se sídlem Pražská 2951, Varnsdorf, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 2. 2004, sp. zn. 24 Az 1041/2003,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Ministerstvu vnitra **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Odměna advokátky JUDr. Michaely Pretschové **se u r č u j e** částkou 1075 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR (dále jen „žalovaný“) ze dne 25. 2. 2003, č. j. OAM-549/VL-07-08-TZ-2003, o zamítnutí jeho žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvod obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a namítá tak nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Stěžovatel uvádí, že se mu 7. 4. 2003 narodilo dítě, v jehož rodném listu je sice uveden jako otec manžel matky M. H., nicméně skutečným otcem je dle svého tvrzení právě stěžovatel, který žije s dítětem i jeho matkou ve společné domácnosti a tvoří tak úplnou rodinu. Vzhledem k útlému věku dítěte měla být ve stěžovatelově případě zvažena možnost udělení humanitárního azylu, neboť v dané situaci je pro stěžovatele nemyslitelné, že by vycestoval na Ukrajinu i s dítětem a jeho matkou.

Ze všech těchto důvodů stěžovatel navrhuje zrušit napadený rozsudek krajského soudu a zároveň žádá, aby byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření především odkazuje na obsah spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi učiněné stěžovatelem v průběhu řízení, a uvádí, že jeho rozhodnutí ve věci azylu i následný rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Z těchto důvodů žalovaný navrhuje, aby byla kasační stížnost Nejvyšším správním soudem zamítnuta.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu především zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 8. 2. 2003 na základě žádosti, v níž je jako důvod uvedeno, že stěžovatel odjel se svou přítelkyní z Ukrajiny, neboť její manžel jim pořád vyhrožoval. Uvedl také, že jeho přítelkyně čeká právě dítě, takže se navíc oba bojí, že by mohl ublížit dítěti. Totéž vyplývá i z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 14. 2. 2003. V tomto pohovoru také stěžovatel uvedl, že jeho přítelkyně byla fyzicky napadána od svého manžela, který se s ní odmítal nechat dát rozvést a slovně vyhrožoval i stěžovateli. Do ČR přijeli on i jeho přítelkyně autobusem z Ukrajiny přes Polsko, přičemž v Polsku měli i dvouhodinovou zastávku na parkovišti u restaurace. Na obou hraničních přechodech se setkal i s polskými pohraničníky. V podání žádosti o azyl již v Polsku jim nic nebránilo, nicméně přijeli oba až do ČR, neboť sem měli zařízené vízum a stěžovatel by zde chtěl s přítelkyní žít a pracovat.

Žalovaný předmětnou žádost o poskytnutí azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu výše označeným rozhodnutím ze dne 25. 2. 2003. Žalovaný toto zamítnutí zdůvodnil tím, že stěžovatel mohl požádat o udělení azylu již v Polsku, neboť podle svých slov k tomu měl příležitost a přitom Polsko je nutno podle informací žalovaného pokládat za bezpečnou třetí zemi. Posoudil proto stěžovatelovu žádost o azyl právě pohledem § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Dále žalovaný uvedl, že stěžovatel nesplňuje důvody pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny podle § 13 zákona o azylu a po posouzení jeho osobní situace a poměrů v zemi jeho státní příslušnosti mu neudělil ani humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu.

Proti tomuto zamítavému rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě. V této žalobě stěžovatel vytkl žalovanému na obecné úrovni množství porušení zásad správního řízení a uvedl, že dle svého názoru splňuje podmínky pro přiznání azylu podle § 12 zákona o azylu, minimálně pro vztažení překážky vycestování podle § 91 téhož zákona.

Krajský soud v Ostravě tuto žalobu zamítl výše označeným rozsudkem. V tomto rozsudku soud uvedl, že uprchlík má podle judikatury Nejvyššího správního soudu požádat o azyl vždy již v první zemi, kde má reálnou příležitost azyl obdržet. Dále krajský

soud neshledal ani procesní pochybení, jež stěžovatel namítal. Ze všech těchto důvodů krajský soud posuzovanou žalobu zamítl rozsudkem napadeným touto kasační stížností.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) - ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti uvádí pouze jedinou námitku, a sice tu, že nebyla krajským soudem zvažována možnost udělení humanitárního azylu, přestože se stěžovateli a jeho přítelkyni nedávno narodilo dítě. V této otázce je třeba nejprve odkázat na setrvalou správní judikaturu. Tak v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003 (nepublikováno), bylo uvedeno: „*Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkouvává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).*“ Míra správního uvážení správního orgánu je tedy za situace, kdy se ustanovení § 14 zákona o azylu omezuje při určení důvodů, pro něž je možné humanitární azyl udělit, na konstatování, že se jedná o důvody hodné zvláštního zřetele; poměrně široká. Přitom prostor soudního přezkumu správních rozhodnutí u přiznání či nepřiznání humanitárního azylu je v souladu s citovaným judikátem naopak omezen, což však jistě ani ve vzájemné kombinaci neznamená, že by přiznávání humanitárního azylu mohlo být určováno pouhou libovůlí správního orgánu.

Ve svém rozsudku ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 2 Azs 8/2004 (nepublikováno), pak Nejvyšší správní soud doplnil: „*Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. Zatímco tak v jiných právních předpisech reaguje zákonodárce na skutečnost, že není schopen předpokládat všechny situace, v nichž je určitý postup - zde poskytnutí azylu - vhodný či dokonce nutný, typicky demonstrativními výčty za účelem odstranění či alespoň zmírnění tvrdostí; v zákoně o azylu zvolil kombinaci dvou ustanovení obsahujících výčty taxativní a jednoho ustanovení umožňujícího pohledem humanitárních hledisek řešit situace nezahrnutelné pod předchozí dvě ustanovení. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody*

udělování humanitárního azylu - sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory - ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá obecně z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“

Ve stěžovatelově případě je třeba konstatovat, že není pravdou, že by se žalovaný mohl udělit humanitární azyl nezabýval. Jak bylo uvedeno výše v rekapitulaci obsahu správního spisu, žalovaný neudělil humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu po posouzení jeho osobní situace a poměrů v zemi jeho státní příslušnosti. Danou otázkou se tedy zabýval, byť stručně. Tato stručnost je ovšem plně odůvodněna jednak tím, že stěžovatel neuváděl prakticky žádné důvody naznačující, že by v jeho případě byly dány důvody hodné zvláštního zřetele ve smyslu obvyklých důvodů zmiňovaných výše, ostatně v době vydání napadeného správního rozhodnutí nebyl ještě stěžovatelův tvrzený syn na světě; zejména však tím, že v případě zamítání žádostí o azyl jako zjevně nedůvodných je výrok o přiznání či nepřiznání humanitárního azylu již prakticky nadbytečný. To přitom dále omezuje limity soudního přezkumu této otázky, jež jsou značně úzké i v případech neposkytnutí humanitárního azylu při jeho neudělení podle § 12 zákona o azylu. Ani krajský soud, ani Nejvyšší správní soud jistě nepopírají, že osobní situace stěžovatele a jeho přítelkyně, tak jak byla zjištěna žalovaným a přezkoumána krajským soudem, je tíživá. Na straně druhé však není patrně natolik zjevně a nesnesitelně tíživá, že by bylo možno hovořit o tom, že by nepřiznání humanitárního azylu bylo způsobeno zjevnou libovůlí žalovaného. Z těchto důvodů nemůže ani tato poslední stěžovatelova stížnostní námitka obstát, zvláště za situace, kdy tuto svou námitku stěžovatel vůbec neuplatnil v řízení před krajským soudem a dopadá tak na ni ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s., podle nějž Nejvyšší správní soud nepřihlíží ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil až poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí.

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal naplnění namítaného důvodu kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť - jak vyplývá ze shora uvedeného - v souzené věci se krajský soud nedopustil nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky v předcházejícím řízení. Z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se Ministerstvu vnitra nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Stěžovateli byla pro řízení o kasační stížnosti ustanovena zástupkyně advokátka JUDr. Michaela Pretschová; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokátky částkou 1x 1000 Kč za jeden úkon právní služby - převzetí a příprava věci a 1x 75 Kč na úhradu hotových výdajů, v souladu s § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b), § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů, celkem 1075 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. dubna 2005

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu